

Közös faültetés

Fásítás Gyulán

December 10-én jelképes faültetéssel erősítette meg Gyula Város és a DALERD Dél-alföldi Erdészeti Zrt. vezetése azt a szándékát, hogy egymásra támaszkodva tovább fejlesztik Magyarországon egyik legzöldebb városára oly jellemző zöldfelületeket. Ez alkalomból a Dobozi út és a Rákóczi-tó között, az új református temető parkolója mellé 15 db magyar kőris sorfát ültettek el a jelenlévők. Az ültetés előtti sajtótájékoztatón Szászné Dr. Várkonyi Adrienn, Alt Norbert alpolgármester és Dr. Görgényi Ernő polgármester a város részéről, Puskás Lajos erdőmérnök pedig a DALERD Zrt. részéről adott tájékoztatást a közös törekvésekről.

Bartók Békésben

A „Muzsikál az erdő a Körösök völgyében” program keretében mutatták be Kubinyi Júlia, Szokolay Dongó Balázs és Ráczy Gyula legújabb lemezét. A DALERD Zrt. támogatásával ez a második lemez, amit a nagyszerű előadóművészek állítottak össze Bartók Béla Békés megyei gyűjtéséből. A Muzsikál az erdő Alapítvány segítségével készült nívós kiadványsorozat 3. lemezét a következő évben szeretné megjelentetni a mecénás erdőgazdaság. **PL**

Kubinyi Júlia, Szokolay Dongó Balázs és Ráczy Gyula

Boldog karácsonyt kíván a Dalerd Zrt.

Muzsikáló villanások

Ilyen cím alatt általában az erdészeti erdei iskola hétköznapijában elcsúszott pillanatokot szoktuk megörökíteni. Most a „Muzsikál az erdő a Körösök völgyében” szeptember végi rendezvényein elkaptott felvételekkel szeretnénk olvasóinknak kedveskedni. Reméljük, hogy a három napos, határon is átnyúló kulturális programunkra jó szívvel emlékeznek a szép számú résztvevők. Abban is bízunk, hogy talán kedvet is csinálunk az eddig távolmaradók számára, hogy jövőre újra sikeres rendezvényt tarthassunk a Körösök völgyében. Ehhez az alapot az idei évi rendezvényen aláírt háromoldalú megállapodás teremti meg, ami tükrözi Gyula Város, a Muzsikál az erdő Alapítvány és a DALERD Dél-alföldi Erdészeti Zrt. közös akaratát, hogy a következő években is együtt ünnepezhessük kultúránk és nagyszerű természeti környezetünk közös ünnepét. **PL**

A Bartók Béla Vegyeskar a Partiumban

Monarchia Szimfonikus Zenekar

Palya Bea és Gerzson János

A Nagyváradi Művészeti Líceum tehetséges diákjai elkápráztatták a hallgatóságot

Fergeteges hangulatot teremtett a Brass On the Road fúvószenekar Püspökfürdőn

Új epizód a muzsikál az erdőn

Szabó Lajos, az Alapítvány elnöke ötlete alapján az idén egy kis néprajzi etűdöt is beszúrtunk a szombat délelőtti Biri-érnél megtartott rendezvényünkbe. Sándor Bálint hagyományörző békési gulyásként bőrdudával játszva emelkedett ki a Biri-ér völgyéből a résztvevők nagy meglepetésére. Kedves színfoltként ékesítette a rendezvényt. Fialat természetvédelmi mérnök kollégánk jelenése sikeresen mutatott rá, hogy milyen sűrű szöttek a Körös-menti kultúránk.

Sokan talán nem is tudják, hogy a mályvádi erdők legalább 500 éve őrzik a korabeli tájhasználatok, többek között a nagyállattartás emlékeit. Egy 1500-as évek elején keletkezett iratban Frangepán Beatrix egy vízimolnárt perel a jószágaiban és erdeiben okozott árvízkáráért. Az abban szerepeltetett helynevek egy jelentős része máig él az erdő- és tisztásneveinkben. Ilyenek a „Halas”, a „Dúkerék” (túl a kerek, azaz a Körösön túli erdő), „Málvád”, „Hoziokek” (házi erdő) vagy „Banyahát” (bányarét?). Banyáknak nevezték szerte az országban a famatuzsálemeket is. Ilyenek ékesítették a hajdani legelőerdőket. **PL**

Bábszínház a Csigakertben

Néprajzi etűd – a meglepetés

Cantores Ecclesiae Rézfúvósok a Csigakertben

Különleges hangulat a Biri-ér partján

Együttműködési megállapodás aláírása a Muzsikál az erdő programon

Mocsári nőszírom

A Dél-Alföldön is elindult a Kaán Károly országfásítási program

2019. november 14-én Farkas Sándor az Agrárminisztérium parlamenti államtitkára Szarvason emlékfá ültetésével megnyitotta az országfásítási programot a Dél-Alföldön.

A DALERD Délalföldi Erdészeti Zrt. november 18-án kezdte meg az erdőtelepítések kivitelezését, melynek keretében 12,5 ha-on már földbe is került 5600 kg makk Telekerendás és Eperjes határában. 2020. tavaszán ebből 625.000 db. tölgy csemete kel ki. Jelenleg az erdőtelepítés vadvédelmi kerítésének építésén dolgoznak az erdészek.

DALERD

Mit fog jelenteni a széndioxid mérlegben az erdőtelepítési program?

A 25.000 ha új erdő évi 350.000 tonnával fogja majd megemelni a hazai erdők szénmegkötő képességét. Az országban érvényes erdőtörvény szerint gazdálkodás pedig azt garantálja, hogy a meglévő erdők mintegy évi 4-5 millió tonna széndioxid megkötő képessége fennmaradjon.

Országos erdőtelepítési program

Az Agrárminisztérium ez év őszétől 80-130%-kal megemelte az erdőtelepítések támogatását. A cél, hogy újra kedvet csináljanak a földtulajdonosok számára az új erdők telepítéséhez. A megkezdett programok eredményeképpen szeretnék, ha 3-5 év alatt mintegy 25.000 hektárral nőne Magyarország erdőterülete. Ez a növekmény a magán földtulajdonosok és az önkormányzatok területein jönne létre. A 22 állami erdőgazdaság a figyelemfelhívás érdekében 550 hektár erdőt telepít el a most kezdődött ültetési szezonban. Ez az erdőmennyiség tíz év múlva

évente 8000 tonna széndioxidot fog majd megkötöni.

Az erdőtelepítés támogatására jóváhagyott erdőtelepítési terv birtokában pályázhatnak a gazdák. A terv két fő részből áll. A termőhelyi szakvélemény azt szolgálja, hogy a fajok és a tervezett erdőtípusok a helyi klímának, a talajnak, a terület hidrológiai tulajdonságainak megfelelően legyenek megválasztva. Ez alapozza meg, hogy egy fenntartható, stabil és a későbbiekben önszabályozó erdő jöjjön létre. Ehhez a részhez elengedhetetlenül szükséges a részletes terepi és laboratóriumi

talajvizsgálat. A másik rész az erdőtelepítés kiviteli terve. A felelős tervező ebben határozza meg a szükséges csemete vagy makk mennyiségét, fajáját, egyéb tulajdonságait. A terv részletesen kitér az ültetési hálózat és a technológiai variánsokra. Itt kell megtervezni az erdőtelepítéshez kapcsolható és szintén támogatott kiegészítő létesítményeket is. Ilyenek lehetnek a vadvédelmi kerítés, a villanypásztor, lejtős területen a padkakészítés, az erdőszegély kialakítása, a mikorrhizált csemeték tervezése és az őshonos, ritka elegyfajok alkalmazása.

Részletesebb információ az „Erdősítés támogatás” címen a VP5-8.1.1-16 kódszámon érhető el.

Két fontos tudnivalót emelnék ki az erdőtelepítésre pályázók számára, amire az eddigi tapasztalatom szerint nem árt felhívni a figyelmet. Az ültetés során csak származási igazolással rendelkező szaporítóanyaggal lehet végrehajtani az erdősítést, beleértve a pótlásokat is. A jövedelempótló támogatásban csak az részesülhet, aki a megelőző évben földalapú támogatásra volt jogosult. **PL**

Szénmegkötés

Megújuló energiaforrás-e az erdő fája?

Az Országos Erdészeti Egyesület immáron 157 éve élő szaklapja az Erdészeti Lapok januári számában olvasható egy anyag, ami az MTA honlapján 2018-ban jelent meg „Tévedés, hogy jobb fával fűteni, mint szénnel” címmel. Az írás eredete az Európai Akadémiai Tudományos Tanácsadó Testülete (EASAC) 2017-es tanulmányához köthető.

Az Erdészeti Lapok disputát kezdeményező közlése nyomán a következő hónapokban több érdekes írás is megjelent ebben a témában. Ezt követően az MTA Agrártudományok Osztálya Erdészeti Tudományos Bizottsága 2019. június 19-én tartott ülésén felkérte Mátyás Csaba akadémikust egy összefoglaló állásfoglalás elkészítésére. A szakértői vélemények alapján javított anyagot a Bizottság elektronikus körözés útján elfogadta. Ez az

Apríték készítés

állásfoglalás az Erdészeti Lapok szeptemberi számában olvasható.

A teljes állásfoglalás és a disputában megjelent írások megjelentetésére nincs módunk. Az érdeklődők ezeket valamelyik Erdészeti Egyesületi tag ismerősüktől tudják esetleg kölcsön kérni. Közél hatvanan vagyunk

ilyenek Békés megyében.

Csak a legfontosabbat ragadnám ki. „Az eredeti közlemény is elismeri, hogy hosszú távon karbonsemlegesnek tekinthető a fa elégetése. A gond az életút hosszával van; rövid távon tekintve, kétségtelenül nem megújuló energiaforrásról van szó,

amennyiben a szénmérleget egy nemrég felújított erdő-részlet esetében vizsgáljuk. Az erdőgazdálkodás tartamossága azonban éppen ezt az időbeli korlátot helyettesíti térbeliséggel, ahol egy nagyobb erdőállomány szintjén a szénmérleg legalábbis semleges.”

Hozzá kell még a vitához tenni, hogy a téma sokkal alaposabb körülményekre van szükség, hiszen a szénmérleg csak egy eleme az erdei ökoszisztémának. Az erdők fenntartásának ezen túl még számos más vetülete is van. A teljesség igénye nélkül gondoljunk csak az eredeti életközösségek fennmaradására, az erdők klímahatására vagy az erdők ember számára nyújtott különböző immateriális szolgáltatásaira.

Puskás Lajos, (idézet az Erdészeti Lapok szeptemberi számából)

Elszállításra vár a felkészített hagyományos tűzifa

Makkvetés a parkerdő helyreállításáért

Az erdőgazdaság által Gyula-Városerdőn fenntartott közjóléti erdőben a júliusi viharkárok felszámolásának egyik legfontosabb mozzanatát végezték el a szakemberek a napokban. A Gyulai Erdészet munkatársai elvetették az elpusztult erdőfoltokban a jövő tölgyfáit. Az összetört fák eltávolítása után 400 kg kocsányos tölgy makk került a földre. A tölgy átlagos ezermagtömegével és 70%-os kihozattalal számolva ez kb. 70.000 kis fát fog eredményezni jövő májusban. Ez lesz a következő látványos mozzanat, amikor a néhány centiméteres tölgyfácákak vörös-bronz színnel bontanak lombot. A hamarosan megzöldülő levelek eleinte ötágú csillagformát alkotnak, ami szerte Európában az erdész szakma szimbólumává vált az évszázadok során. Később, amikor a levélalpok köze, az úgynevezett ízközök megnyúlnak, eltűnik a szemünk elől ez a látvány.

PL

Makkvetés Városerdőn 2019. december

A Fekete-Körös menti erdők vízpótlása

A november 29-én az MTA székházában megtartott előadás összefoglalója, mely elhangzott a MTA Erdészeti Tudományos Bizottsága, Hidrológiai Osztályközi Állandó Bizottsága és Vízgazdálkodástudományi Bizottsága szervezésében megtartott „Erdők vízpótlás, Igények és lehetőségek” című tudományos ülésén.

A vizek kártételeitől szenvedő lakosságnak a XIX. századi folyószabályozások az otthonteremtést jelentették, a vízhez kötődő életközösségek lehetőségei ugyanakkor beszűkültek. A mentesített ártereken a mozaikos folyómenti galériaerdők nagy részét szántókká alakították. Elmaradtak a rendszeres elöntések, ami egyaránt jelentett vízhiányt és a fajok közlekedésének korlátozását is. A hullámtéren maradt erdők sorsa is sokat változott.

A 90-es évekre kialakult aszályos időszak súlyos kárláncolatoknak lett kiindulópontja. A Fekete-Körös bal oldalán a Mályvádi- és a jobb oldalán lévő Remetei-erdőben az erdészet valamint a vízügyi szakemberei úttörő kezdeményezést tettek. A két erdőtömbben meglévő természetes medrek és mesterséges lecsapoló csatornák felújításával, átalkításával, a Kettős-Körösön már kialakított duzzasztási rendszer segítségével,

vizet „varázsoztak” azokba az erdőkbe, ahová az elmúlt száz évben csak katasztrófák alkalmával jutott ki a Körösök vize.

A fejlesztés eredményeképpen létrejött mintegy egy 40 km hosszú időszakos vízfolys, a mértékadó vízszintet figyelembe véve 16 ha vízfelülettel. A rendszer mind a mai napig 95%-ban erdőterületen működik. A vízpótlás a Békési duzzasztómű segítségével 25 éve gravitációstan üzemel.

Régi terephajlat helyreállítása

Táji értéké fejlődött hajdani anyagnyerő hely

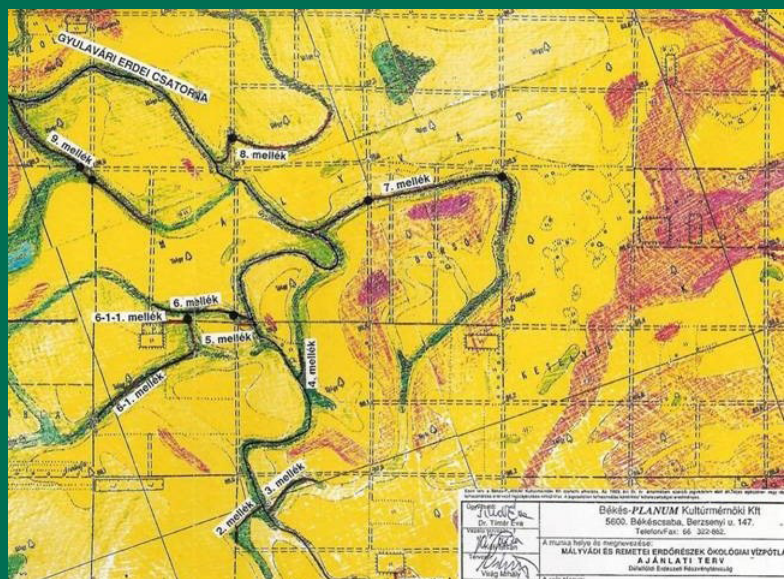
A Fekete-Körös menti erdők vízpótlása

Az érintett területen az elmúlt negyed évszázad alatt kedvező folyamatok indultak el, számos eredmény mutatkozik meg. A leggyorsabban a madárvilág reagált. A vizes élőhelyek néhány év alatt teljessé váltak ki azzal a fontos ismérvel, hogy nincs két egyforma esztendő, függően az időjárástól és a vízjárástól. A fás vegetáció negyed százados változására az erdők differenciálódása, a változatosság minden téren való megjelenése a jellemző. Emellett kiemelendő, hogy azóta az érintett területen nem alakult ki hagyományos, őshonos rovar-gradációk. Nem elhanyagolható korunkban a vízpótlási rendszer pozitív tájcsztétikai hatása sem, hiszen egyre inkább felértékelődik

az erdők rekreációs szerepe. Új gondot a behurcolt fajok jelenthetnek. Napjaink ilyen eseménye a tölgy csipkés poloska második éve tartó tömeges jelenléte. Várjuk a választ arra, hogy lesz-e a következő években különbség a vízpótlással érintett területek és a többet víz nélkül maradtak között.

Új lehetőségként jelenik meg a Mályvádi szűkségtározó néhány éve kialakított, szabályozható alsó és felső megnyitási pontja, ami az árhullámok megcsapolási lehetőségén túl a magasabb térszintek elérhetőségét is megteremtheti.

Dr. Goda Péter okl. építőmérnök
Puskás Lajos okl. erdőmérnök,
c. egy. docens

Domborzati térkép az oroszvágás környékén

Vizes élőhely az Oroszvágásban

Barna varangyok tízezrei egyszerre hagyják ott kopoltyús életüket

Fák közt kanyarog a gyulavári erdei csatorna

Ahol a víz és az erdő összenő

Babóák kákát gyűjtenek a Kardos-mocsárban

Fásítás Gyulán

December 10-én jelképes faültetéssel erősítette meg Gyula Város és a DALERD Dél-alföldi Erdészeti Zrt. vezetése azt a szándékát, hogy egymásra támaszkodva tovább fejlesztik Magyarországot egyik legzöldebb városára oly jellemző zöldfelületeket. Ez alkalomból a Dobozi út és a Rákóczi-tó között, az új református temető parkolója mellé 15 db magyar kőris sorfát ültettek el a jelenlévők. Az ültetés előtti sajtótájékoztatót Szászné Dr. Várkonyi Adrienn, Alt Norbert alpolgármester és Dr. Görgényi Ernő polgármester a város részéről, Puskás Lajos erdőmérnök pedig a DALERD Zrt. részéről adott tájékoztatást a közös törekvésekről.

Dr. Görgényi Ernő polgármester elmondta, hogy a város a közeljövőben több új erdő telepítésével igyekszik teljessé tenni a várost körülvevő lakott terület védelmi rendeltetésű erdőgyűrűt. Az immáron 40 éve elkezdett tevékenység eredményeit a város lakói és az idelátogatók egyaránt élvezik. A továbbfejlesztés a záloga, hogy a változó klíma ellenére Gyula továbbra is élhető város maradhasson. Az utca- és térfásításban is jelentős eredményt ért el a város. Csak az

idei ültetési szezonban már meghaladta a lakott területen elültetett fák száma a 700-at. Örvendetes, hogy a fásításban nemcsak pályázati és saját forrásokra támaszkodhat a város, hanem igen nagy számban lakossági és céges felajánlásokra is építhetnek.

Alt Norbert alpolgármester, egyben a városrész képviselője megköszönte, hogy Szentpálfalva városrészre esett a választás. Beszámolt arról, hogy a civil kezdeményezőképeség újabb példaként, felajánlást kaptak a Bem téri játszótér parkosításához szükséges facsemetékre és ültetésükre.

Szászné Dr. Várkonyi Adrienn főkertész kiemelte, hogy mekkora jelentősége van a fafaj megválasztásnak. A magyar kőris a Körös völgy öshonos tölgy-kőris-sziligetederjének egyik névadója. Az élőhelyükre helyesen kiválasztott fajoktól várhatjuk el leginkább, hogy évtizedekig díszítsék városunkat.

Puskás Lajos erdőmérnök elmondta, hogy a megye erdészei büszkék arra, ahogy a város gondozza, ápolja és folyamatosan fejleszti a zöld felületeit. Kiemelte, hogy a klímaváltozás elleni küzde-

lem egyik vitán felül állóan hasznos formája a fásítás, az erdőtelepítés és a meglévő erdők fenntartása. Arról is tájékoztatta a sajtó képviselőit, hogy az ország 22 állami erdőgazdasága ebben az ültetési időnyben több mint 550 ha új erdőt telepít. Ennek során elültetnek kétmillió facsemetét és elvetnek közel 100 tonna makkot. Az igazán nagy volumenű erdőtelepítéseket a magángazdák fogják majd végrehajtani a közeljövőben, hiszen üres, beerdősíthető területtel elsősorban ők rendelkeznek. Ennek záloga a Vidékfejlesztési

Program keretében az ez év őszén jelentősen megemelt erdőtelepítési támogatás, mely ilyen formán a magán földtulajdonosokat és az önkormányzatokat ösztönzi környezetünk jobbítására. Kiemelkedő példa Gyula város és környéke, ahol szinte teljes zöld gyűrű veszi körbe a várost, ezzel téve élhetőbbé a lakosok és a turisták számára egyaránt. Ehhez a városi védőgyűrűhöz csatlakoznak a DALERD Zrt. által kezelt, zömében tölgyes erdők több ezer hektár terjedelemben.

PL

A sajtótájékoztató előadói

ERDŐJÁRÓ – A Dalerd Zrt. Tájékoztatói Központjának információs lapja. A Gyulai Hírlap melléklete. Kiadja a Dalerd Zrt., Szeged, Zsótér u. 4/B. Felelős szerkesztő: Puskás Lajos. Szerkesztő: Vid Katalin. A szerkesztőség címe: Dalerd Zrt., 5700 Gyula, Kárpát u. 4. Telefon: 06-66/468-907. Fax: 06-66/465-655. E-mail: erdeiiskola@dalerd.hu. Nyomdai előkészítés: Gyulai Hírlap Nonprofit Kft., 5700 Gyula, Városház utca 20. Felelős vezető: Mocsár-Pörjés József. Nyomtatás: Dürer Nyomda Kft., 5700 Gyula, Jókai utca 5–7. Felelős vezető: Fekete Viktor ügyvezető igazgató.